

DOKUMENTÁCIÓ

a Néprajzi Múzeum tulajdonában lévő 19. századi vásári kép restaurálásáról

A tárgy leírása, állapota

Leltári száma: R 10337

Mérete: 132 x 74 cm

A vásári kép két vékony vászonra készült, amiket egy vastagabb karton két oldalára kasíroztak. Mindkét oldala információt tartalmaz, akvarell és guash festékekkel színesen festett. A képet alul és felül két-két léccel közé szögelték, annakidején feltekerve tárolták, hordozták, majd a vásárba érve kitekerték és fellógatták. Az ebből adódó sérülések jól láthatóak voltak: a néhol hiányos vászon felgyűrődött, a festése megkopott, a valószínűleg savas papírréteg összetöredezett. Mindkét oldalon a vászonréteget középen összetoldották, főleg a széleken volt hiányos, sérült, felvált, szárai lebegtek. Az egész felület erősen szennyezett és lekopott volt, különféle eredetű barna és kék színű foltok látszottak rajta. Régi javítások nyomai is megfigyelhetőek voltak.

Az idők során merevítésként a hosszanti oldalán egy léckerettel erősítették meg a tárgyat. Az egyik képen felül golyóstollal készült kéziratot feljegyzés látható.

A vásári képet jellemző sérülések restaurálás előtt

A restaurálás menete

A restaurálás célja az volt, hogy ez a különleges és ritka tárgy a teljes restaurálás során visszanyerje stabil megtartását és új, állományvédelmi szempontból megfelelő tárolóeszközbe kerüljön, ami a továbbiakban megvédi a mechanikai sérülésektől.

A restaurálási terv:

- a fa merevítő lécek eltávolítása a vasszögek kihúzásával

- száraz tisztítás, a porréteg eltávolítása,
- oldódási próbák a ragasztóanyagon és a színezékeken,
- a próba eredményétől függően a színezékek fixálása,
- a vászon rétegek leválasztása a hordozóról,
- a régi javítások eltávolítása, a ragasztóanyag leoldásával
- nedves tisztítás,
- próbák végzése a feltöltésválasztásra, a legmegfelelőbb módszer kiválasztása
- feltisztítás
- szárítás,
- a hiányok kiegészítése az eredetinek megfelelő struktúrájú vászonnal
- új savmentes papírhordozó kiválasztása
- a vászonrétegek felkasírozása a hordozóra
- tárolóeszköz készítése: előzetes megbeszélés szerint egy lapos nyitható doboz elkészítése, amiben a tárgy nemcsak tárolható, de szállítható is
- fényképes restaurálási dokumentáció készítése

A restaurálási munka menete:

A fa merevítőlécek eltávolítása a vasszögek kihúzásával történt. A rozsdás szögek nyomán lukak és rozsdafoltok maradtak a vásznan, amik a használat során több helyen beszakadtak a lécek mellett.

A farúd alatt megőrződött a vászon eredeti színe.

A merevítőlécek eltávolítása után a száraz tisztítás következett, amit radírszivacs, latex és porecset használatával lehetett elvégezni.

Az oldódási próbák azt mutatták, hogy a színes anyagok nem érzékenyek a kezelőszerekre, így fixálásra nem volt szükség.

Az enyvvel rögzített vászonrétegek leválasztása a hordozóról nagyrészt szárazon történt. Ahol nagyobb volt a ragasztóanyag kötőereje, ott egy réteg papír lehasításával lehetett eredményt elérni.

A vászon eltávolítása után vált láthatóvá, hogy a hordozó papírréteget több darabból állították össze varrással, amelyhez fekete pamutcérnát használtak.

A nedves tisztítás első lépéseként a maradék papírréteg, a régi javítások és a ragasztóanyag eltávolítására került sor.

A vászonképek finom sziták között merültek a felületaktív anyaggal ellátott langyos vízfürdőbe.

A foltok és a nagyon szennyezett területek tisztulását helyi ecseteléssel lehetett elősegíteni.

Többszöri öblítés után a két vászonkép formára igazítva, filcek között enyhe lenyezés mellett száradt meg.

Mindenképp szükséges volt a vászonképek felkasírozása egy kémiaiilag stabil, vékony, de erős japánpapír rétegre.

Méretéből adódóan egy kép három papír összeerősítését tette szükségessé, ami a felületek előkészítése után egy erős japánpapír csíkkal, metil-cellulóz ragasztó használatával volt megoldható. A két vászonkép külön-külön kapott egy-egy japánpapír megtámasztást, a kasírozás búzakeményítő és metil-cellulóz ragasztók 2:1 arányú keverékével történt.

A képek hiányainak kiegészítésére a kasírozással egy lépésben került sor, amelyhez az eredetihez hasonló szövésű és színű vásznat használtam. A retusálásra akvarell festékkel került sor.

Kiegészítés és kasírozás után

A két vászonkép a restaurálás után külön kezelhető, kiállításban jobban elhelyezhető, illetve szükség szerint újra összeállítható egy tárgygyá.

Mivel a nagyméretű képek nem férnek el a gyűjtemény fémfiókjában, indokolt volt egy tároló doboz építése, amelyre savmentes papírral borított duplahullám lemezből került sor. Az anyag jó tulajdonsága, hogy a doboz a nagy méret ellenére is könnyű, de erős megtartású, ezért megfelelő védelmet ad a tárgynak.

Felhasznált anyagok, vegyszerek:

Wishab márkájú radírszivacs
Búzakeményítő
Carboxi-metil-cellulóz Tylose 600
Japán papírok
Akvarell festék
Hullámkarton

Tárolási javaslat:

A tárgy épségének megőrzése érdekében javaslom a védődoboz használatát, amit célszerű fektetve tárolni.

Optimális raktározási és kiállítási körülmények:

18-20° C, 50% RH (+- 5%), maximum megvilágítás 50 lux, pormentes környezet.

Budapest, 2010-08-30

Érdi Marianne
Könyv- és papírrestaurátor
Papír-bőr tárgyrestaurátor művész